

חתונתה של גליה

מעשה באדם אחד שכפתה אותו אהובתו שישאנה לו לאשה. הלך וכינס את כל מאהביה שקילקלה עמהם קודם חופתה, כדי להזכיר לה חרפתה וכדי להתנקם מעצמו שהסכים לשאת אשה זו. כמה מכוער אותו האיש וכמה מכוער אותו מעשה. אבל אני, חביב היה עלי אותו אדם ואותו מעשה יפה היה בעיני.

ש"י עגנון

א

זה בא אלי בחשאי, בלא שאכין את עצמי. לא ידעתי מה ואיך, וכבר כרעתי תחתי. התפתלתי, הסתכנתי, אך כבר היה מאוחר. דמי בכה בעורקים הנבעתים. הכל היה אבוד.

המודעה בעתון היתה זעירה:

גליה ודני נישאים. אוטובוס יצא מן התחנה הראשית בשעה שלוש אחר-צהריים למשק שדות-אור שבדרום.

האותיות הן שיצרו את העובדה המרה, ולא עיניה העמוקות של גליה. האותיות שבאו ונתקבצו באורח סופי, חותמות את הרעה, כשהגליון הלבן של העתון חוזר ומשפיע עליהן אמת ללא-סוף.

קמתי, עזבתי את הבית, ודרך חצרות הבנינים החדשים יצאתי אל השדה. טיפסתי ועליתי על הגבעה הקטנה ועמדתי במקומי הנצחי ליד עץ-הזית החרב והבודד. בעיניים כבדות השקפתי על השכונות הדרומיות, שאד כחלחל של צהריים חיתל אותן. קרעים של ענני סתיו רחוקים האפירו את עין-השמש הנחלשת. באדמה המתקררת היו הגעגועים נעצרים ונשברים חרישית.

שעה ארוכה עמדתי בלא לחשוב. עד שלפתע עצמתי את עיני, שמטתי זרועותי ביאוש לצדדים, פניתי אל העץ השרוף, ופלטתי בקול סתור:

"אדוני אלוהים, זה הסוף."

רחש קל עבר בצמרת העץ. הוא כבש נשימותיו. פסעתי פסיעה רפה אל עבר

אותם למעלה..."

ההתרגשות שנקתה את גרוני, והגשם כבר ממלא את שערי. הוא עמד כנגדי נדהם ושותק. הוספתי בקול דומע:

"הם הוציאו את נשמתי בעבודה."

כל דיבור פצע אותו.

עיניו רעדו בחמלה, והוא מתנודד על קביו כמבקש ליפול על צווארי, ולאספני בזרועותיו הצנומות.

"ככה זה..." נחנק קולו באהדה, "לא נשאר זמן..."

"לא, לא נשאר," אישרתי בשקט.

היה רגע של שתיקה, עד שפתאום נמלך מתבלבל, זע מן המפתן, נותן לי דרך.

"לך חביב, לך ילד, לישון..."

באתי אל חדרי הצר, אל ארבעת הקירות הדהים והמתקלפים. חושך היה בו, ואני אף לא ביקשתי להעלות אור. קרבתי אל מיטתי הקטנה הבוהקת בלבנוניותה באפלה, ניצבת לנוכח החלון הרבוע, הפשוט, שאור חיוור של פנסי הרחוב הסתנן דרכו. בענין התבוננתי בפרעות המיטה, בסדין המגולל, בשמיכה המסוכסכת, השמוטה על הארץ, בכר המלוכלך. לפתע עברה אותי רוח, והחילותי מציע אותה, בהתלהבות.

יום העבודה נגמר.

עייף לא הייתי. רווה שינה ורך הייתי. אבל החלון היה מלוכלך והאור הבא דרכו לבן ופשוט. הפלתי את שמורותי על עיני המתאמצות בחושך עמוס-החפצים אשר לחדר, כדי שאבוא אל חושך אחר — מתון, ריק. נזכרתי בלופראני הנרדם ביאוש עקשני במיטתו הענקית, הרחק שם בבית ממול הוואדי הירוק. גאו בי לפתע געגועים אל החלומות שחלמתי כל היום הזה. אל החלומות שלא אוכזר עוד לעולם, אל החלומות שלא יישכחו לעולם.

מה נותר לעשות עוד היום? מה נותר עוד שלא עשיתי?

לא, עייף לא הייתי. מעצמן התירו ידי את סרביל העבודה המטונף, ואני משתחל ממנו לאטי. בלבני הגחתי אל המיטה, וכל קרבי הומים בי. חמימות קלה באה אצלי והצער צובט את לבי. שכבתי בעיניים פקוחות כנגד האפלה, ואני עוד נושך במחאה ובחזקה את שפתותי עד זוב דם. אך מסך אפור ירד על החלון החיוור, והוא מצמצם את כל הווייתו אל אותו משטח חלק שבין העיניים.

האומנם יבואו החלומות?

הזית. ותחבתי ראשי מתחת לסבך הענפים, העמוסים זיתים נובלים.
"כן, אדוני, זהו הסוף."

הוא היה מתחבא מפני יסורי.

נכנסתי אל תוך העץ.

"אינני כועס... אינני בוכה..." נשבר קולי, "רק תדע אדוני, שאני במדרגה
התחתונה לאושר במדרגה התחתונה."

הוא חמק, כבש עצמו בזית שחור, מעוות ושותק.

חבסתי ראשי בגזע.

"תאמר לי? תאמר לי?"

אבל הרוח נשבה והחליקה את צעקתי.

התרוממתי על בהונותי, ואת קצות אצבעותי הדקות שלחתי אל הזית. נגעת
בו.

צריחה פילחה את השמים הרפויים. רכבת-הצהריים חזרה העירה, טסה
כצעצוע בבקעה הצהובה. נצמדתי אליה בעיניים נאמנות עד שנעצרה בתחנה.
שדות-אור הוא משק קטן בשיפולי הדרום. לפני שנה ראיתי שם את גליה,
ומאז לא הייתי שם.

ב

בתחנת-האוטובוסים המלוכלכת לא ידע איש היכן הוא האוטובוס היוצא
לשדות-אור. בודון היו הנהגים משלחים אותי איש אל רעהו, בשביל שלא
אדע דבר. תעיתי בין גלגלי האוטובוסים הגדולים השועטים — באים ויוצאים.
בתוך ההמון המצטופף בתחנות לא נראה גם אחד שמבקש לנסוע אל חתונתה
של גליה.

"אני חולם," נדלק בי זיק של תקווה, "לא אירע דבר..."

אבל המשכתי להסתובב, חלש ואבוד, בין ברזלי התחנות.

"מה אתה מבקש?" היו שואלים אותי, מתוך שנכמרו רחמיהם על רגלי
ההולכות וסובבות.

"את האוטובוס היוצא לשדות-אור."

אף אחד לא ידע מה היא שדות-אור.

"אין אוטובוס כזה," היו פוסקים כנגדי דרך מבינות.

"יש היום," הייתי משפיל עיני לקרקע.

"למה היום?"

"באופן מיוחד..."

"מה פתאום?"

"חתונה יש שם..."

"חתונה? של מי?"

"של אחד..."

"מי?"

"דני..."

"עם מי?"

"גליה," לחשתי.

"איזו גליה?"

מבקשים היו לרמוס אותה בגליהם המשועממות, הממתינות בקוצר-רוח
למכוניות. חזרתי לשוטט בתחנה.

השעה היתה שלוש.

החילותי פוסע ביאוש לאורך גדר הלבנים שהקיפה את מגרש-החניה שעפרו
לבן. לאטתי חלפתי על פני האוטובוסים הגדולים הניצבים כשחזיתותיהם לקיר.
אוטובוס כחול ומפואר עמד בין האחרונים בשורה ואביוזיו מזדהרים באור
החמה. קבעתי עיני בו והתחלתי מהלך אליו, מחליק את כפותי הנרגזות על
לוחות הניקל הנוצצים.

היצור הדומם עמד גבוה על גלגליו הגדולים. טיפסתי בכבודות על מגינו
הקדמי, נאחז בראי שבצדו. עתה עמדתי תלוי-עומד, חובק את חזיתו המרובעת.
לנגד עיני היה קבוע תבליט אדום של נמר שואג. הרכנתי את ראשי והצמדתי
את פי הלוהט והיבש אל דמותו החטובה של הנמר הקטן. כל רעש העיר הפך
באוזני גוש של המיה אטומה.

לפתע שבתי ונזכרתי, והאימה עוברת בי.

היא שלו! הוא מנשק את פיה. הוא לוחץ את שדיה הקטנים.

מי הוא זה?

נשאתי ראשי אל השמים המעוננים.

אדוני הטוב, מה חטאתי.

משהשפלתי את עיני, ראיתי והנה על השמשה הפרושה לפני מושב הנהג,
מודבקת המודעה שנגזרה מעתון הבוקר. עיני נתרווחו בפליאה למראה אותן
אותיות קטנות שנקצבו במרכז מרחב השמשה.

הן הולכות אחרי.

התרוצצתי סביב המכונית, אולם איש לא היה שם. עליתי מהסס במעלות
הברזל ונכנסתי לאוטובוס הריק מכה על רצפת המסמרים, עד שבאתי
ונתישבתי באחד המושבים האחרונים. החלונות היו סגורים כולם. פתחתי

את חלון מושבי, והתבוננתי יגע בתחנה ההפוכה. ראשי צנח לאט על מוטות המושב.

עברה שעה קלה.

קול רחש העירני. אל האוטובוס זחלה ועלתה מפלצת קטנה.

אישיות מעופרת שנתלשה עם שורשיה המפרפרים מתוך מעבית סלעים. לבושה בגדי-מסע ירקרקים עתירי כיסים, פריפות ואבומים. גודלם המחריד של בגדים מסופכים אלה גרם להם שיסתכסכו ויתקמטו כל-כך עד ששיירי הבד היו משתלחים ומשתרגים מן הגוף השמן, הנושא אותם כגזע עקמומי.

הראש ענק, ומשורבב לפנים, ובפדחת, כענף שנקטם, מצנפת-נהגים ירוקה. על העיניים קבועים משקפיים אפלים שמסגרתם קדודה בדמות עלים צרים ומאורכים. מן הכתף נשרך תיק-נהגים גדוש, שעיקר כיסויו — עור חרוך ומפוחם. בכפותיה הדופיות היתה הדמות הכבדה חופנת ערמות זיתים חיים, אותם המטירה אל פיה המשורבב, ובחמדנות היתה פולטת-יורקת את הגלעינים אל עבר השמשה המצוחצחת.

עוד אני נזעק משנתי החמה, מוחה את עיני, והיצור הנתעב כבר מפיל עצמו על מושבו; דלתות האוטובוס נסגרות בנשיפת אויר נדחס, כשהמנוע רועם בקול-אדירים. המכוונה החלה נעה-קופצת לאטה, מפלסת דרך בחוצפה בין האוטובוסים המסתובבים.

"לשדות-אור?" צעקתי ממקום מושבי, מנסה לשווא לגבור על נהמת המנוע. אבל הנהג לא שעה אלי. ביד איתנה הוביל את המכוונה והוציאה אל הרחוב הראשי. אט-אט הגביר את מהירותה.

יחיד הנני, אפוא.

הנחתי את ראשי הרדום על אדן החלון. רוח הסתיו לטף את עיני.

אל חתונתה של גליה... אל חתונתה של אהובתי...

עפעפי חזרו ודבקו בפנים הלוהבים. העיר החולפת שקעה אל תוך תנומת.

ג

נסענו עם החמה הרוגעת בהרים.

אני — ראשי מוטל מנומנם על סורגי החלון, ובזוויות עיני מרפרף האור החם ההולך וגווע אי-שם במרחקים. והמפלצת הקטנה שקועה חרישית במושבה העמוק, טבולה כולה בנוגה הנשבר בשמשה המבהיקה.

יצאנו מדרומה של העיר בדרך המתפתלת בין ההרים. לידנו בוואדי הצר זרמה מסילת-הברזל כקו שחור, נעלם וחזר-שב אלינו. הגלגלים הענקיים היו

בולעים בלהיטות את הדרך השוממה, הנוטה, עולה ויורדת, מן ההרים אל עבר שפלת הדרום.

חפנתי ראשי בכפות ידי, ונעצתי עיני בדרך הרצה אלינו.

טיפות גשם ספורות שירדו לפני ימים אחדים כבר עוררו את חמדת הריחות העוטפים את הסלעים שבמורדות ההרים. הזכרונות המתוקים גואים בצעיפי ערפל דקיק, מרחפים אתנו על פני הקרקע.

כמה זמן חלף מאז הלכתי אני בשדות? כמה זמן ניגר מאז הייתי שב בין הערביים והולך יחיד במעלה המשק. אל-אלוהים!

הלילות בכרמים. חולמים-הזנים יחדיו לאחר יום-העבודה. שרועים על האדמה הלחה, רווים את השקט — יחידים. ובלב צובטת המיה סתומה — האם זהו הבית? האם זהו הסוף? בלא-טינה, אך באי-מנוחה, עוקבים אחר העוזבים, החוזרים לבתיהם שבעיר. הרי שאנחנו נעזבים פה.

נשארים קומץ, ולמשק באות הכשרות חדשות — מעגל שאין לו סוף. ואתה כבר סופר את הימים האחרונים, מסוגר עם סוד עזיבתך, והנה הכשרה חדשה שבאה, ובה — גליה, צנומה, כחולה. בגדי-עבודה כחולים, עיני-יקוד כחולות. בודדה, וכל העולם משוקע עד להדאיג בתוך כתפיה הצרות. פרוצה, רשולה, מתיסרת, אבל שלמה בעולם אחר.

כמופה ברק אתה. לפתע נפגש אתה פנים-אל-פנים עם חציך השני, שגדל ובשל אפל ונפלא אי-שם. למענה המנגינות שהסעירו אותך, קשוב וכבד בלילות הבהירים. היה היתה בגבעולים שמוללת בפך.

הדרך במורד יללה. עתה היינו גולשים במדרון האחרון אל עבר השמש שנגלתה כולה בפאתי המישורים הנפתחים. המפלצת הירוקה היתה כמרקדת על ההגה, מקפצת בעליצות עם כל סיבוב. גלגל החמה אדום ולוהט נוכח פניה והיא מרדפת אחריו להדביקו ולצלול בתוכו.

אז בא טירופו של הלב שנתעורר. הדמות הדקה הסתירה את העולם כולו. אי-שם — כך אמרו — היה לה אוהב רחוק, ואני לא שחתי מלה אחת עמה. הימים האחרונים נקטפו בידיים רועדות. עזבתי את הבתים הקטנים, את הגבעה, את חלקות הירק, ומשעוזבים, אין חוזרים.

שנה של הזיות. שנה של ציפיות טרופות. נעקד באהבתי ואין-אונים להגיד אותה ברבים. מפירורי דברים עקבתי אחריה לאורך כל נדודי הכשרתה, נאמן בדד לדמות הזרה שצלבה בלא יודעים את דרכי. נועז ומקווה שברתי את שתיקתי לפתע והחלפתי עמה מכתבים תמוהים. עד שבאתי אליה לשדות-אור, מקום גלגולה האחרון.

שם בחדרה הקטן והפרוע להחריד שמעה ושקפה מזועזעת.
אני לא הייתי חציה השני.

ד

השמים נקרעו אל השמש השוקעת. מתוך העננים החלו נעצבות צורות ארגמניות, שותתות. האוטובוס נמלא צללים ארוכים. דהרנו עתה בין אפרים רחביידיים, המשובצים פה ושם חלקות חומות וריחניות. חריש הסתיו כבר הגיע. כל ימי החורף, כל ימי האביב, כל ימי הקיץ נשתקעו אל תוך השלף הקמל, הנרדד כשטיח זהוב ומרשרש על-פני המרחבים. שנה שלמה תיהפך ותיבלע אל תוך מעמקי התלמים הנשפכים. מה ייותר בחלל החרשי הנרעד? במסעף דרכים רחב, המוצל בכמה עצי-זית גדולים ופורחים, עמדו שקועות בדמדומים שלוש דמויות שהיו מחוות בידיהן מתוך התרגשות כלפי האוטובוס ההולך וקרב. היו אלה שלושה בחורים שביקשו לעצור את האוטובוס, כשהם צועקים זה אחר זה בבהילות:

"לשדות-אור?"

"לשדות-אור?"

"לשדות-אור?"

הנהג הדשן הדהיר את המכונית, חוצה בחמדה את הצעקות המתמשכות אחריו כשובל. אך לאחר שחלף כברת-דרך מן המסעף עצר לפתע במכונית, כשהוא מדמים את המנוע, תוך כדי נסיעה. רחש הגלגלים המחליקים בשירות תאוצתם הפך שקט דק. המכונית נעצרה. ראשו של הנהג נשמט על ההגה. השלושה ששבו ונתגמדו מאחרינו רצו בכל נפשם אל עבר האוטובוס שנעצר. באו וקרכו אליו בשעטה, ונבהלים התדפקו על הדלתות הסגורות. "האוטובוס הזה נוסע לשדות-אור?" שאל הגבוה שבהם, בעל פנים סכופים, את ראשי הנשקף מבעד לחלון.

"כן, רחשתי שקט."

"לחתונה של גליה?.." הוסיף מתנשף, לאשר דברים.

"גליה?" תהיתי מתנכר.

השניים האחרים טרחו אותה שעה אצל הדלת הקדמית הסגורה, מנסים לשווא לזכות בתשומת-לבה של המפלצת האטומה. הרכונה הווה על ההגה.

"תגיד לו שיפתח!" נודעק אחד כנגדי.

אבל אני חייתי חיוך מפוזר ורחוק.

עודם עוברים לצדו השני של האוטובוס על-מנת לעורר את הנהג שקפא.

והנה הותנע המנוע והמכונית החלה נעה לאטה לאורך הדרך. השלושה רצו ליד האוטובוס, מתדפקים נעלבים על הדלתות הסגורות. כך רצו כברת-דרך, זועקים ומוחים, עד שלפתע נשמעה שריקת האויר הנדחס והדלת האחורית החלה נפתחת לאט. השלושה נשתחלו בזה אחר זה אל תוך האוטובוס, וכבר שבה הדלת ונסגרת אחריהם. מרוגזים ומבולבלים הביטו על הנהג המחר, שהיה הולך וממריץ את המכונית בהתלהבות חדשה שירדה עליו. תהו מעט בתוך האוטובוס הריק, אחר נתישבו להם בספסלים סמוכים. הרחק ממני, והם שולחים מבטים חשדניים סביבם. הם לא הכירוני, אך אני ידעתי מי הם.

אלה אוהביה של גליה. ארדון, עידוא ואיתי. אוהביה הראשונים. השלושה הלכו ונתמזגו זה בזה, וכבר הפכו צללית אחת מעובה. מורו! שלושתם נשאו להם כבר נשים.

מתחילה, כשהיו גליה וארדון צעירים לימים בבית-ספרם בחורשת האורנים, אהבו זה את זה עד לטירוף. משעזבה אותו, פצע את ורידי זרועו, כדי להגיר דמו עד שימות. מצאוהו שותת דם והחזירוהו לחיים, אבל גליה לא חזרה אליו. הלך וחיפש אותה בנערות רבות, עד שלקח אחת לאשה.

עידוא הוא מדריך של גליה, חבר משק בצפון. מתוך שיחות נרעשות בערבי-פעולה היה יורד עמה אל חוף-הים, שם היו נושקים זה לזה באהבתם התמימה. כשחזר למשקו ביקש לקחתה עמו, אבל היא לא באה.

איתי בא בסערה. אי-שם נתגלגל לחבורתה של גליה, והוא נאה ונאהב. כבש את גליה באחד הלילות במחנה-עבודה רחוק, והוא מדמה בנפשו שיהיה זה אחד מכיבושיו המרובים. אך עם בוקר נרעד באהבה. אומלל חזר ובא אליה לילה אחר לילה, והוא חסר-אונים יותר ויותר. גליה הרוותה את צמאונה, ונמלטה מפניו אל הכשרה שהלכה אל משק צעיר.

שם הייתי אני.

הצללית הגדולה היתה מתבוננת בי בשלושת ראשיה. מבטים אפלים גיששו אלי לצודני. צימצמתי כתפי ושקעתי אל תוך הדרך.

עתה החליק האוטובוס במרחב אורות של ישובים רוגעים. צינת-לילה עלתה מן השדות המעובדים. אל תוך האופק החלק נמוגו לאטן בהרות חיוורות של שירות התכלת בשמים. על גבעה רחוקה, מחוץ למעגל הזוהר של הישובים הרבים, הבליתו אורות ספורים ודלים. זאת היא שדות-אור. הנהג הכפוף היה מכוון את האוטובוס לשם, וכל המישור הדולק נתכווץ לפתע להידחק אחר האוטובוס הנמשך אל האורות שבגבעה. נכנסנו לדרכי-עפר מפותלות, ואנו כבר נוטים לעלות במעלה הקצר אל המשק. המכונית החלה מתאמצת בעליה.

7 Dp אבל הנהג לא הקל עליה במהלך נמוך. המנוע נאק בִּסְרִיו אך הנהג החניקו ברשעות. כשהוא מערה לתוכו דלק נוסף. בטיפשות אטומה המשיך להמריץ את המכונית האומללה שהחלה מנתרת גוססת. עד שלבסוף כבתה באמצע העליה, כשהגופה הדוממת נשמטת מעט במדרון, חזרה.

רחש נשמע מאצל ההגה, ואנו כולנו פולחים בעינינו את החשכה. הנהג הקטן פתח את הדלת לידו, ומיד נבלע מתחת לגלגלי האוטובוס, בתוך המוטור שנשתתק.

אורות המשק גדולים וברורים לנגד עינינו. קמתי רשול ממקומי ופסעתי בצעדים שהידהו באוטובוס הריק. באתי אל הדלת המתקפלת, ובאצבעותי תלשתי ופתחתי. השלושה באו בעקבותי. החילונו פוסעים ארבעה במעלה הכביש. הלכנו שותקים עד שלפתע נסמך אלי ארדון, שואל בלאט ופניו מביטות נכחו:

"אתה... אל גליה?"

Dr הרקיע השחור נפל על ראשי. קדרותם של השלושה החליקה על פי הקפוץ בקוצה.

"כן..." הודיתי בלא-קול ונעלי מנקשות על הכביש. הם מדדו אותי במבטם עד שריטטו כתפי.

המשק היה דומם. נראה ששעת המסיבה היתה זו, וכולם במקום של שמחה. ריחות הלולים והרפתות נישאו אלינו כגלים משפריים. מרחוק נשמעו קולות ואנו כאיש אחד כיוונו את צעדינו לשם. נגלו אורות חדר-האוכל, וצעדינו מואצים. קבענו מבטינו באור הצוהל הניגר מן החלונות, ואט-אט באנו אליו. הדפנו ברגליים משתלחות את הדלת הרחבה, עברנו בבזק מסדרון קצר, והבקענו אל תוך חדר-האוכל.

האור סימא את העיניים. כל המבטים נפנו אלינו. לובשי-חול, קודרים, קפאנו בפניה, כשהצלחות האחרונות לוחכות את הרצפה המלוכלכת, גזענות לרגלינו. עשרות עיניים אלמוניות ננעצו בנו בחרדה. אף אחד לא ידע מי אני, אך כולם ידעו מי הם השלושה.

גליה עמדה בפניה משוחחת עם חברתה. עצמתי את עיני בקוצה. כל תווי הפנים שנשכחו, כל התנועות הרשולות הנערצות, חזרו והציפוני עד לאבדן הנשימה. אלוהי — בכה לבי — כמה אני אוהב.

עיניה הכחולות גלשו בתמהון מפוזר על פני חבריה, כמו הרגישה ששבתה השמחה, עד שצדה בתדהמה את מראה ארבעתנו. המלים נעצרו על שפתיה, עיניה נתעמקה, נחכה, וחזרון החל בוקע על פניה. בלאט נעקרה ממקומה, ריחפה על הדממה שנשתררה בחדר-האוכל, וניגשה בלא קול אלינו העומדים

יחדיו, איש-איש לנפשו. לרגע תהתה, לא ידעה אל מי לגשת. לבסוף נשאה אלי את עיניה ובאה אצלי — הזר מכולם. הרי אני הייתי היחיד שלא נתנה לי חסד מעולם, שאהבתיה ללא גמול. פשטה את ידה הקלה, שנטלתי יוקד ורפה, ובקול גזע אמרה:

"כמה יפה שבאתם אל שמחתי."

ה:

גפן ירוקה, סבוכה ועתירת עלים, המשתרגת על קירו האחורי של חדר-האוכל, היתה מצנעת בתוכה ספסל צונן עשוי אבן. במחבוא רוחש זה ישבנו ארבעתנו, דואים-ואינם-נראים, כשבגבנו הקיר המרעיד עמומות מחדוות הצוהלים. הירח היה עולה, בשל ומלא, והוא מציף מעגלי-אור במלוא השמים שנתבהרו. רפים וענוגים. קרקור רחוק ורפה היה מתמיד בחלל-האוויר כנטיפות צלולות אל תוך הוויה מאושרת.

השלושה ישבו לידי אילמים ודרוכים. אף שניכר היה שאין הם מכירים זה את זה כראוי, יש דבר סתום המפעים אותם. שלושתם אורבים בחשאי כנגד השביל הצר, המשתלשל במורד, מחדר-האוכל אל עבר בתי המשק החשוכים. השעות חלפו ארוכות. כבר נשתררה דממה עצורה בחדר-האוכל ושירה רפה של ימקלות נערות עלתה מסתלסלת לאטה. צחוק טוב של חבורה אחרת היה בוקע מפעם לפעם, ושוב דממה, ושירת הערגה החוזרת.

בכפותי ליטפתי את פני.

דממה. קריין קרא שירי-אהבה עתיקים לכבוד השנים. מלים פשוטות, מתמשכות, רוויות קולו החם של הקורא, מילאו את הלילה. ניחות מתוק ומשפר.

עיני כהו. הקולות הסתומים שבקעו מעבר לקיר הדק החלו מכבידים על אזוני. מבקש הייתי להבין, אך המאמץ המיואש ליהט את ראשי. עייפות ירדה עלי. בתי-המשק הקטנים ניטשטשו כנגד עיני. הזמן היה זוחל בשמים הפרושים מעלי, והללו לידי, זרים בנשימותיהם הכבדות, בציפיתם השקטה. תנומה אהלה לופפת אותי, וראשי נופל על חזי. מבקש להתעורר נעצתי עיני בירח המלא, שהיה שט לו במקום אחד, אבל הנהרה הצהובה סגרה על גולות עיני. הייתי הולך ומדמדם, מתפכח נבעת, וחוזר ונרדם. רגלי נחלשו תחת, ידי נתרפו. ירח גדול הלך בתוך חלומותי, ולא ידעתי אם זה הירח שמול פני או שמא ירח זר, אחר. בעיניים פקוחות הזיתי חלומות של רקיע ושמים. מכורבל בקורי שינה קרים הייתי מתעורר ומוצא את עיניהם הנוצצות של השלושה. הללו, המתמידים בהמתנה חרישית ועקשנית, התבוננו ברחמים בתנומתי.

רוח חדשה שניעורה בשנתי היתה מעלעלת בעלוות הגפן המכסה אותנו, כשהעלים הגדולים והמאובקים זעים באפלה כנגד פני, כמו בעולם מכושף. צינה רעדה באיברי שנתלהטו בתרדמה הטרופה. ראשי גלש רפוי אל ירכו של אחד היושבים. מדי פעם זקפתי עצמי — סומא ומנומנם ושוב נשמטתי בחרדה אל הירך.

כמה שעות עוברות עלי? היכן אני? היכן גליה? מאחורי הקיר, שם היא. היכן הקיר? היא נישאת היום. מה לי פה? מה אני שרוע כך? איך נקשרתי אל השלושה? למה ממתינים הם?

מחוגי השעון הווהרים הראו כי עברה כבר שעת חצות. דלת חדר-האוכל נפתחה, פרץ-אור נשלח, וצהלת-צחוק. דמות החלה יורדת במהירות בשביל העקלקל. השלושה נתרוממו ממקומותיהם, כפופים וחשדניים, והחלו פוסעים-בולשים בעקבות הדמות. הלכתי אחריהם.

הדמות חלפה על-פני שנים-שלושה בתים, נכנסה אל אחד החדרים והעלתה בו אור. הם הלכו אחר האור. אחד מהם פתח חרש את הדלת. בזה אחר זה נדחקו לחדר, ואני בעקבותיהם.

בחור צעיר עמד שם, והוא מחליף את חולצתו. משראה אותנו נכנסים קפאו ידיו על הכפתורים. "אתה דני..." קבעו לאט.

1

מבטי בלעו אותו. דני הוא אני. אני בחלומות. עיניו גלויות, ארוכות-ריסים. שערן נופל על מצחו הצר, והוא מנערן במשובת-חן. תווי-פניו גסים, בריאים, ושלוה עמוקה מילאה אותם. לשווא חיפשתי את המופלא.

בעדינות סגרו את הדלת. אט-אט התקרבו אליו השלושה, הקיפוהו מכל צד, נצמדים אליו בעיניים שוקקות.

"באנו לדעת אותך..." לאט עידוא בדממה העמוקה שירדה בחדר. שפתי השבוי נפרטו בבת-שחוק של מבוכה, אבל רצינותם הקודרת של השלושה מחתה את חיוכו. המעגל נסגר עליו.

"ממרחקים נתקבצנו שלושתנו, לראות את בעלה של גליה... לא את גליה..." הוסיף עידוא וקולו מתנגן.

דני העיף בי מבט תמה, על שום מה הבדילוני שם בפנית-החדר, קודר וחרב. כמו כולם ידע מי הם השלושה, אולם עלי לא שמע דבר. שכחה גליה אף

mediated
* desire

לספר על קיומי.

"באנו לראות מי הוא האחרון," הוסיף עידוא לדבר בעקשנות ובפנים קשות, כשהשנים עדיין אילמים לידו, "באנו לראות מי יישאר אתה."

עיניו של דני נרעדו לרגע, אך מיד חזרה אליו מנוחתו העמוקה. ראיתי איך נמסכת היא בחריצי הפנים השחומים. עידוא נע קלות אליו, הסמך פניו, וליחש נרגש:

"בליל כלולותיך תהיה אתנו," ושהה מעט, "כאן נשב יחדיו כולנו..."

גל של אהבה נכמר בי אל האדם העומד שם אפור, מרכין ראשו בביישנות. הוא לא מחה, רק נשא עיניים ענותניות אל השלושה המקיפים אותו, ואמר בקול רווי צער:

"עוד אוהבים אותה..."

עידוא נרתע ברוגזה.

"לא," אמר בהחלטיות ופיו מתעקם בגיחוך רע, "אותה שכחנו. רק עלבון העזיבה עוד צורב בנו... לילותיה נתערבבו כבר עם שאר הלילות, אבל גאוותנו הפצועה..."

עיני צדו את מראה הצלקת המכוערת שבזרועו של ארדון, צלקת התאבדותו. נפלה דממה בחדר. פתאום, כאיש אחד, שלחו אליו את ידיהם, תפסו במכנסיו, אחזו בחולצתו והרימוהו מעט מעל הרצפה. רגליו נרעדו באויר, אך הוא נשאר בשלוותו, נמוך ובהיר, נועץ בהם את עיניו הפעורות. בשקט שקפא בחדר נשמע רק קול חולצתו של הנישא, הנקרעת בידיהם של השלושה. בלאט נטלוהו מרחף והשליכוהו בדומיה על המיטה — מיטת-כלולותיו. עתה רכנו עליו, כמו על חולה אנוש ונתישבו סביבו.

הוא שכב שם ללא-ניע, נכנע לגורלו המופלא, ולבו רחב, עולה על גדותיו. פניו זוהרות.

איתי גחץ עליו, סוקר בדקדקנות את פניו:

"אינך יפה," קבע בצער, "תווי-פניך גסים..."

קומתו הגבוהה של ארדון נכפפה מעל לראשו של השוכב.

"חכם אינך..."

עידוא הקטן גהר על דני, הניח ראשו על חזהו. שומע את פעימות לבו.

"אתה פשוט..." אמר בפליאה מעושה, "לא מיוחד אתה..."

אותה שעה היה ארדון מעביר את ידו המצולקת על שערו של דני, מלטפו ברחמים.

"האם אתה רואה את כל מה שהיא מבקשת לראות?"

פיו של דני נחסם ביאוש.

"האם אתך היא מבינה את הכל?"
 "איך זה לא נטשה אותך עם אור הבוקר? איך זה לא נמלטה מפניך אל חלומותיה המוזרים?"
 ארדון העביר על שמורות עיניו המפרפרות של דני את הצלקת האדומה רבת התפרים.
 "אפילו אינך אומלל כדי שתישא חן לפניך" וכאן הוסיף בקול חרישי: "ואותך בחרה להיות אבי ילדיה?"
 אצבעותיו הארוכות גלשו אל גרונו של דני, חונקות אותו ברוך. עידוא כבר היה שרוע כולו על השוכב, גופו צמוד אליו.
 "אי אפשר שריחמה עליך?" מילמל בחיקו, "היא אינה יודעת לרחם..."
 עיניו של דני נמלאו אימה.
 כמו נסתמאו לפתע, החלו השלושה מגששים, שולחים ידיהם למושו. אט-אט ירדו על הגוף שמתחתיהם, מתפתלים עייפים עליו. הם נהפכו לפקעת איברים אחת, רוחשת ומתגלגלת על-גבי המיטה. ודני נחנק אובד אי-שם מתחתיהם.
 "הם ימיתו אותו..." שמחתי בפינתי.
 אך הוא זינק בשארית כוחותיו, נמלט מתוך צבת הידיים האוחזות בו באכזריות. וברח לו אל מרכז החדר — פרוץ-שער, חולצתו קרועה, בגדיו פרומים. ובגרונו סימני אצבעותיו החונקות של ארדון. הוא הסתכל בשלושה, שנותרו מסוכסכים זה בזה על-גבי המיטה, ועיניו מתרוצצות.
 "ריחמה עלי..." זכר, והחל פורץ בשחוק רע, "אני ריחמתי עליה..."
 השלושה קפאו במקומותיהם. דמי נדרך בי.
 הוא משקר!
 קרבתי אליו אט-אט, טירוף שכרונו גאה בו.
 "האם אני ביקשתי להינשא לה?..."
 באתי ועמדתי כנגדו. עיניו נתבלבלו למראי הור לו. גרתע החל ממלמל:
 "מי... אתה?..."
 וגולש אל אבדנו, הוסיף בלגלוג:
 "גם אתה מאלה המושלכים? גם לך נתנה כמה לילות, ונמלטה?..."
 ידי נשלחה להרגו. היא היתה לפתע חזקה, מיואשת. סטרתי לו בכוח על פניו עד שנדלק כל-כולו. באגרופים כבדים החיליתי מכה בו. הוא לא ביקש להתגונן, הוא הבין. מעוצם המכות השתוחח, כרע על ברכיו, ואחז באלם ברגלי. הוספתי והכיתי על הפנים הפצועים שלפני, הבוכים חרש, עד שנפל לרגלי, ודמם.
 השלושה התבוננו בי בעיניים חולמות.

גליה פרצה אל החדר. נעצרה כמאופנת בפתח ועיניה נכמרות אל בעלה המוטל לרגלי. מופה ומגואל בדם. עיניו שלו היו נשואות אליה מן הרצפה. ובת-צחוק רפה עלתה על פיו השסוע. הוא מחה בכבדות את הדם הוב מפיה, ניסה להודקף, אך כוחותיו לא עמדו לו. שפתייו אמרו לה:
 "מה אוהבים אותך..."
 הם החליפו מבטים חרישיים ומלאים, עיניהם נדבקו באהבה. לפתע ראיתי בעיניו את אותו המבט השקוע שלה, את הזיק החודר, הזר. הוא שלה. היא שלו. כבר היו מזוגים בהווה קודמת, אחרת. הם רק מצאו זה את זה, לשוב ולהתחבר.
 איפה הייתי אני אז?
 ביקשתי להימלט. הפכתי את פני בבהירות אל עבר הלילה הנשקף מבעד לדלת הפתוחה. כולם התבוננו בי ברחמים. דני ניסה לקום מרבצו, והשלושה חשו לעזור לו.
 ואילו גליה באה אחרי.

יצאנו שנינו אל הלילה המצטלל. הלכנו דמומים. ביקשתי לדבר, אך שתיקתה סכרה את פי. היא הובילה אותי אל מחוץ למשק, איתנה ותקיפה רצתה לשימני באמצע השדות, לשלח אותי.
 שמלתה הכחולה רפויה עליה. שערותיה הפשתניות גולשות כגלי תשוקה בצדי פניה היפות, הלא-נתפסות. גרביה הלבנים הבהיקו באפלה, עולים ויורדים עם מדרך רגליה המתוקות, הדורסות את צלי. הוציאה אותי אל דרך-עפר שמעבר לגדר המשק, עצרה במקומה, הורידה את ראשה ופטרה בשקט:
 "מפה ישרה הדרך אל הכביש."
 לא זעתי ממקומי.
 "שלום."
 פנתה ללכת. צעדיה הרשולים, האטיים, החושבים.
 אני עומד שותק, נטוע במקומי. היא התרחקה ממני לאטה, אך פתאום הסבה ראשה לאחור לראותני, ומשראתה אותי מוסיף ועומד ופני אליה, נכמרו רחמיה והחלה חוזרת אלי, כשעיני מתמלאות דמעות. היא באה ועמדה לפני.
 "לך. למען השמים."
 "אני אוהב אותך."
 בעיניה בא כאב.

"אני אוהב אותך" שניתי בעקשנות. "אני אוהב אותך."

היא נסוגה ממקומה.

האימה החלה תופסת אותי. הדם נשפך לבארות הריקות של נפשי ואבד שם בתהומות. קפצתי משתולל אל מעבר לדרך. אל שדה הקוצים, ולחשתי:

"פה אבנה לי אוהל..."

בידיים מטורפות הראיתי לה שיעור גדול.

"לא גדול, גליה, אבל אני אגור בו."

רצתי בצעדים סהרוריים. הבאתי אבן גדולה והטלתי בפתח האוהל.

"על האבן אני אשב. יומם ולילה אני אשב שלוב-ידיים, ואסתכל בגבעה."

ישבתי על האבן. שילבתי ידי זו בזו, והתבוננתי באורות המתנוצצים.

"האבן תעלה אֶזוב, והאֶזוב יהיה ארוך ודק. הוא יכסה אותי, ישתרג עלי, ממני יצמח."

לפתע הטיתי גופי אליה, ומילמלתי:

"אף אחד לא יאשים אותי, אף אחד לא יאשים את אהבתי."

הדמות הדקה כרעה תחת סבלה.

חיבקתי את גופי בזרועותי, הכנסתי ראשי לבין כתפי:

"הוא ימות. בתאונה... ממחלה קשה... שלא באשמתו... ואת — תישארי לי."

פיה נקרע, עיניה מעולפות.

"אני אמתין לבשורה. סבלן אהיה, עד שעיני תהפוכנה אבנים לבנות. ואז יבואו להגיד לי: — גליה שלך באה אליך. בעלה מת. כל אוהביה עזובה. היא יורדת... היא הולכת... היא באה..."

"יום חתונתי היום..." דובבו שפתיה לעצמן, "יום חתונתי..."

קמתי ממקומי, תחבתי כפות-ידי במכנסי המהוהים, ניגשתי אליה בצעדים מתנודדים, עיני טורפות את הפנים היפות.

"אני... טוב הייתי תמיד."

היא אישרה אילמת בראשה המתולתל.

"אני מעולם לא תבעתי את אשר אינו שלי."

קרבתי אליה, ונשמת תאוותי לוטפת את הקלסתר האהוב.

"לא שלחתי ידי אליך אלא לומר שלום."

שלחתי שתי ידי אליה, ולפתתי את מותניה. הגוף הדק פירפר בכפותי, לוחט ורך. הרכנתי ראשי ולחשתי:

"לא באת אל שפתי אלא בחלומות."

הטבעתי את פי בגולות עיניה העמוקות.

היא החלה מתמוטטת בזרועותי.

"אחי... אחי..." נחנק קולה, ואצבעותיה חורשות במהירות את שערי. נטלתי את ידיה ונשקתי אחת אחת. טבעת-הקידושין זזה על אצבעה. בשיניים עייפות נשכתי את חישוק הזהב הדק. משהו גדול ממני פעה בכל נשמתי. "גליה, ילדתי... הם שלושתם ישובו ויכרסמו את נשותיהם המחכות להם. אבל אני אשוב למות ליד עץ-הזית החרב."

פניה היו שטופות דמעות. חולשה נוראה נמסכה פתאום באיברי. שמטתי ידי ממנה, חזרתי וישבתי דומם על האבן הגדולה.

"די..." עצמתי את עיני, ומשקחתי ראייתי אותה עומדת אצלי.

שבתי והרכנתי ראש.

ח

דמותה הכפופה של גליה נעלמה במעלה הגבעה המתנוצצת באורותיה, ואני נותרתי לפני אורות הכוכבים.

רוח קרה חולפת-הומה על-פני המישור. ישבתי רועד על האבן שמתחת. עד עולם. עד יתם עפרי היבש. שדה השלף לא נשא לי רחמים. בדד רישרשו רגלי בין הקנים הכמושים. ביקשתי לתעות, לחוג במעגל בתוך המרחב הזר, שהסתר החיזור האיר אותו — חלומי ורופס, אובד בקוויו הרכים.

משהו השחיר כנגדי בשביל. מחיתי את עיני להבין, ואז ראיתי את האוטובוס שהביאני. רגלי בגדו וחזרו לטרוף נרגזות בעפר הקמחי של הדרך. מבולבל החישותי צעדי אליו, וראשי כבד וסחרחר. כך הלכתי זמן-מה, אך המרחק בינינו לא התמעט. נפתע הבינוני כי האוטובוס נע כל הזמן לאטו — אפל לאורך דרך-העפר.

החילותי רץ להשיגו. עכשיו כבר הלכתי וקרבתי אליו, נבלע בנהמת מנוע, הנשרכת כנתיב מאחוריו, קורעת את דממת המישור. ניכר היה שגם האוטובוס הולך ומגביר אט-אט את מרוצתו. הויעה החלה שוטפת את מצחי, נוטפת על הדמעות המתלבשות. רגלי החלו כבר נעצרות מעייפות. התחלתי צועק וצעקתי נושרת אחרי, אובדת במרחב.

"אדוני הנהג! אדוני הנהג!"

אך הגוש האפל שלפני השיב לי במטח עשן לכן אל תוך פני הרטובות. "עצור!" זעקתי לשמים, ובכל חמת-הלב הנשבר זינקתי ונתליתי בסורגי אחד החלונות האחרונים. האוטובוס החל דוהר. גופי מתוח, רגלי מתנודדות, מכות על גבי שלד הפח.

"חכה... חכה..." קראתי שנוק.

boundary

leverage

ניסיתי להעלות את עצמי לתוך החלון, אך ידי נשברו עייפות ופחדות. כל יגיעת היום פרצה לתוך עיני. ידי חישבו להיקרע. העליתי את ראשי, ובסנטרי תליתי עצמי במוט הברזל. את ידי הכואבות תחבתי פנימה, מגשש אל עבר ידיעות המושב. וכך נכנסתי בחלון, ראשי לפניו ורגלי משתרבות החוצה. האוטובוס המתנדנד היה נלחם סוער כנגדי, אך פני צנחו כבר אל המושב ושפתי הלחות החליקו על עור-הספסל.

האוטובוס הגביר מהירותו.

"אדוני..." לחשתי מיוסר ומהופך מן הספסל האחורי.

הדם ירד על ראשי, ורגלי נאחזות במוטות החלון. בעמל שיחררתי אותן, נופל על הכסא הרך, נושם ומתנשף.

האוטובוס היה חשוך כולו; רק נורה אדומה וקטנה הבהיקה בין השעונים המבריקים שלפני ההגה. הדמות האפלה ישבה שם כבדה, איתנה, חסרת-רחמים, ומצנפת-הנהגים שמוטה לה על ראשה הגלוח. צלליות העצים שבדרך חלפו מסתוריות. כשהן אובדות בשלטי המודעות הצבעוניות שלאורך האוטובוס. קמתי על רגלי הכושלות והתחלתי מהלך, מתנווד דרך רבה לאורך הכסאות הריקים. באתי ועמדתי אילם מאחורי גבו הרחב והמלא, המתדלדל ונשפך מבצע לרשת מושבו הגדול.

הוא לא הראה אף סימן קל שחש בי. עיניו במשקפיו הכהים היו נעוצות בדרך האפלה. רק עתה ראיתי שפנסי האוטובוס כבויים ואנחנו מחליקים במהירות גוברת על דרך משובשת. צעקה נחנקה בגרוני.

אל-נכון היטיב להכיר את הדרכים, שפן האוטובוס טס באפלה, מוכן לכל עיקול וסיבוב. אבל אט-אט איבד את שליטתו, וחזרונו בוגד בו. כפעם בפעם היה מסתובב שלא-לצורך, נשמט לצדדים, והאוטובוס הגדול מקפץ על תעלות ומהמורות, עומד להתפרק.

"אתה תהפוך אותנו" קראתי אליו בחרדה מעל לראשו.

אך הוא לא ידע אם קיים אני.

שמתי יד נפחדת על גבו, אך הוא לא חש מאומה. מרוכז בנהיגה, וידיו לופתות בחזקה את ההגה המבריק.

"אל תמשיך!" אחזתי בבהלה בידו העבה והחלקה. אך הוא לא זע. שמן ואטום הוסיף להדהיר את המכונה. החילותי שורט ביאוש בידו הלוהטת, צובט בעורפו הכבד, אך הוא ניער אותי בתנופת-יד אל הרצפה.

"נהג, אתה תהרוג אותנו." לחשתי במר-רוחי.

ידי נחבטו בתיבת-ההילוכים, ביקשתי למשוך במנוף, אך הוא לא נשמע לי. זחלתי אל הדושות שמתחתיו, אך רגליו כמטילי ברזל — קצרות ואיומות על

מכוני. נשכתי אותן בשיני, אך הוא, בלא לחוש מאומה, הוסיף להריץ את המכונה הרועשת הנחבטת בצדי הדרך.

"אדוני הנהג..." יבבתי לרגליו, מתגולל עייף בחושך, "רחם..." דעתי נסתלקה.

כשהתעוררתי עמד האוטובוס דומם, מוצף אור כולו. ראשי דבוק אל רצפת הברזל, ראיתי את כל הנורות הלבנות דולקות לאורכו של האוטובוס. העברתי את ידי על עיני הנשרפות באור החזק.

הנהג השמן עמד מכסאו, בכל קומתו הגמדית, מתבונן בי. בלאט פשט ידו והסיר את משקפיו הכהים, לגלות את פניו אלי. עתה הם היו לנגדי — פני תאוה שמנות ואדומות, שעניים חומות וענקיות קבועות בהן, בולטות בלובן הנחשף עד לשורשיהן הצבים; פני אליל קדמון שפה קטן קרוע בהן. זכרון עץ-הזית החרב ליד ביתי.

הוא מדד אותי בעיון. פורר אותי לפירורים, שאבני אל תהומות עיניו המת-גללות, עד שפלטני קטן ורחום. לפתע באה חמלתו אלי. כבד רכן עלי, תפסני בזרועי הצנומה ונשאני, נבהל ומלוכלך, מן הרצפה. עתה קירבני אליו, מסמך את מצחו העצום, החרוש אלפי מעגלים פרוצים של קמטים אדומים וזעירים. שעה ארוכה תהה עלי, עד שפתח לבסוף את פיו, והגה בקול עמוק, מרוסק:

"חתונתה של גליה תמה..."

המלים יצאו מפיו מוזרות, בלתי-צפויות.

החזרתי מבט דבק בפנים שלפני.

"כן," רחשתי מופה, רצוף בצערי.

בעיני העצומות נדלק אור.

"להמשיך לנסוע?" שאל את רשותי ברצינות נכנעת.

פילבלתי בעיני, חולם סביבותי. האוטובוס עמד זוהר בלב מישור שחור וענקי.

הדרך לפניו מוארת עד למרחוק בפנסים החזקים — כביש-אספלט שוקט.

פניתי אליו, ושפתי דבוקות אילמות בעיניים הממתינות לי.

"להמשיך?" שנה, והוא עוצר את יפחתי.

הפלתי את ראשי על חזה-הנהג, וההתרגשות מוליכה את שפתי:

"אנא."

out of control

retib?